

Topluma Dayalı Afet Risk Yönetimi

A- Global Perspektif:

Oturum 1– Hasar Görebilirlik Değerlendirilmesi: Yerel Topluluklara Dayalı Afet Yönetiminin Temeli

Bu sunuşta, afete karşı hazırlılıkta en önemli konulardan biri olan hasar görebilirlik değerlendirilmesi (HGD) ele alınmaktadır. HGD, geçim ve tüketim, konut ve sosyal altyapı, ve cinsiyet ile aile içindeki ilişkiler gibi yerel topluluklar için önemli olan konuları tanımlayarak, yerel topluluk ölçeğinde afete hazırlılığın temelini oluşturmaktadır. HGD'ni yapmak için bir çok yöntem geliştirilmiş olmasına karşılık, bu yöntemlerin yerel koşullara uyum sağlaması ve refaha ilişkin tüm ilgili sosyoekonomik göstergeleri içermesi kritik önem taşımaktadır. Ayrıca, belli tehlikeler için, erken uyarı sistemleri, ailenin ve yerel topluluğun hazırlılığı ve gönüllülüğe dayanan müdahaleler geliştirilebilir. Ancak, yerel topluluğun hazırlılığı, belli bir düzeyde sosyal organizasyon ve kurumsal çerçeve gerektirmektedir.

Oturum 2- Yerel Topluluklara Dayalı Hazırlılık ve Zarar Azaltma Programları için Kaynaklara Erişim

Bu sunuş, yerel toplulukların, hasar görebilirliklerini azaltmak ve zarar azaltıcı önlemler almak için gereksinim duydukları kaynaklar üzerinde odaklanmaktadır. Kaynaklara erişim, finansal mekanizmalar ve teşvikler ile, ekonomi programları yoluyla sağlanabilmektedir. Bunlar arasında, bankalar ve mikrofinans kuruluşlarının sağlanan krediler, tasarruflar ve sigortanın yanısıra, sosyal fonlar, sosyal güvenlik programları ile, yardım ve ıslah çalışmaları şeklinde hükümetçe sağlanan sosyal destekler bulunmaktadır. Uygun bir zarar azaltma stratejisi, piyasaya dayalı araçlarla, kamunun finanse ettiği programlar arasında oluşturulacak bir dengeye oturmalıdır. İdeal bir yerel topluluklara dayalı zararları azaltma programının standart bir reçetesi yoktur; yerel topluluğun hasar görebilirliği ile farklı zarar azaltma strateji ve araçlarının uygulanabilirliğini göz önüne alarak belirlenir.

Oturum 3 – Yerel Topluluk Düzeyinde Afet Yönetim Programı Planlanma ve Uygulaması

Bu sunuşta, yerel topluluklara dayalı afet yönetimi programlarının oluşturulması ve uygulanmasına yönelik bir temel yaklaşım ele alınmaktadır. Katılımcı risk değerlendirme süreci ve araçları ile tehlikeleri, tehlikelere maruz olma durumunu ve yerel toplulukların hasar görebilirliklerini analiz etme yöntemleri gözden geçirilmektedir. Daha sonra, kullanılabilir kaynakların analizi ve değerlendirilmesine dayanılarak yerel topluluklar için geliştirilecek müdahale ve zarar azaltma programını oluşturan hususlar ortaya konulmaktadır. Sunuş, insanların daha fazla bilgilenmelerini ve risk ve risk azaltıcı mekanizmaları daha iyi anlamalarını sağlayan ağların, eğitim ve öğretim programlarının önemini vurgulamaktadır. Bu oturumda, barınak ve geçim sorunları tartışılırken, çevre ve doğal kaynak yönetiminin de ele alınabilmesi için eğitim ve öğretim programlarının sektörlerarası olması gerektiği vurgulanmaktadır. Yerel topluluk içinde daha büyük bir gruba enformel bir yönlendirme programı uygulanırken, afet hazırlılığı ve müdahale konusunda gönüllü olarak hizmet etmek isteyenlere formel eğitim verilmelidir. Öğretim programı ve kurs materyalleri, eğitim verenlerin yetkinliği ve sertifika düzeyleri yoluyla belirli bir standardizasyon getirilmelidir. Böyle bir öğretim süreci, aynı zamanda yerinde yürütülen faaliyetlerden elde edilen deneyimlerden, geleneksel bilgiden ve yerel uygulamalardan yararlanmalıdır.

Örnek Çalışma 1: Topluma Dayalı Taşkın Zararlarının Azaltılması ve Hazırlık Projesi: Kamboçya Örneği

Bu bildiriye, daha geniş kapsamlı Asya Afet Zararları Azaltma Programı'nın bir parçası olan Kamboçya Topluma Dayalı Taşkın Zararlarının Azaltılması ve Hazırlık Projesi'nin oluşturulması, başlatılması ve uygulanması anlatılmaktadır. Bildiriye, devlet mekanizması dışında, sürdürülebilir, örnek alınabilir nitelikte, taşkın odaklı bir afet zararlarının azaltılması ve hazırlık mekanizmasının kurulması ele alınmaktadır. Programın, Kamboçya'nın yüksek derecede taşkına maruz üç ilinde – Kompong Cham, Prey Veng ve Kandal – pilot uygulaması yapılmıştır. Bildiriye, dünyanın en şiddetli taşkınlarla maruz kalan alanlarından birinde, tanıtım ve afet hazırlık tekniklerinin ortaya konulması aşamalarında, toplulukların karşılaştıkları sorunlar ve programın uygulanması sonucu çıkarılan dersler ana hatlarıyla sunulmaktadır.

Örnek Çalışma 2: Meksika'da Özkaynakla Sigortalama Fonları

Özkaynakla sigortalama fonlarının amacı, fon için veya bireysel olarak üyeleri için, kâr oluşturmadan, çiftçilere iyi nitelikli tarımsal sigorta hizmeti sağlamaktır. Sigorta ile çiftçiler, gelişmekte olan ülkelerde nispeten ender görülen bir durum olan formal krediyeye erişebilmektedirler. Örnek çalışma, Meksika'da 20 yıllık bir deneyim birikimi olan özkaynakla sigortalama sisteminin oluşturulması, işleyişi ve yararları hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir. Özkaynakla sigortalama fonları, bir grup bireyin riski ortaklaşa kabullenmesi ve kayıplar olması durumunda dayanışma sağlanması temeli üzerine inşa edilmiştir. Çalışmada vurgulandığı gibi, özkaynakla sigortalama fonları, çiftçilerin kendi inisiyatifleriyle oluşturulmakta, hükümet tarafından teşvik edilmekte ve desteklenmekte ama politik amaçlarla kullanılmamakta ve kontrol edilmemektedir.

Okuma Parçaları

B- Türkiye Perspektifi

Oturum 1– Topluma Dayalı Afet Risk Yönetimine Giriş

Bu sunuşda, toplumun her kesimi için bütünlük afet yönetiminin evrelerinin anlaşılması ve geniş ölçekte güvenli yaşam kültürünün oluşturulmasında yaşanan mücadelelere değinilmiştir. Sunuşun içeriğinde, topluma dayalı afet risklerinin azaltılmasında, yönetilmesinde temel hedefler ve yaklaşımlar, toplumun ve devletin katılımının genel kavramları ve geniş aralıklı afet çalışanlarına açıklık getirilmiştir.

Oturum 2–Türkiye'de Kentsel Afet Risklerinin Azaltılmasında Temel Kavramlar ve Yeterlilik

Birey ve aile bazında temel afet bilinci eğitimlerinde gelinen nokta, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 50 ilde öncelikle öğrencilerin eğitimi için başlattığı çalışmaların toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırıldığıdır. Eğitim programlarının büyük ölçekte yaygınlaştırılması için kullanılan eğitimde kademeli aktarım modeli burada açıklanmış, topluma dayalı afet risklerinin azaltılmasında temel kavramlar ve yeterlilik açıklanmıştır.

Oturum 3 – Organizasyonel Süreklilik

Bu sunuşda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin acil durumlarda veya afet durumlarında iş sürekliliğini sağlamaları amacıyla yapacakları planlamalar açıklanmıştır. Bu sunuş içeriğinde risklerin azaltılmasında sistematik değerlendirme ve planlama rehberinin işleme konulması ve çalışma planının geliştirilmesini sağlamak hedeflenmiştir.

Örnek Çalışma 1 – Güçlendirilmiş Resmi - Sivil Organizasyon ve Çalışma Gruplarına, Afet Yönetiminde Güçlendirilmiş Toplum Katılımı: Örnek Çalışma Dinar ve Bursa

Öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılacaklar ve depreme karşı artan toplum bilinci ihtiyaçları, yerel geniş tabanlı sektörel organizasyonlar tarafından dikkate alındı. Ancak oluşturulan eğitim programı politik nedenlerle sektöre uğratıldı ve uygulama başarılı olamadı, ta ki Marmara depremleri bu ihtiyaçları tekrar ön plana çıkarana kadar.

Örnek Çalışma 2 – Türkiye’de Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması Çalışmaları, 2004

Marmara Depremleri sonrasında yapılan araştırmalar gösterdi ki yaralanmaların % 50’si yapısal olmayan bina elemanları ve mobilyalar nedeniyle gerçekleşti. Bu alışma kapsamında yapısal olmayan tehlikelerin azaltılmasında kullanılacak yöntemler, materyaller araştırıldı ve Türk Kızılayı ile İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü desteğiyle İstanbul’daki bazı meslek liselerinde, geliştirilen eğitim modüllerinin pilot uygulamaları yapıldı.

Örnek Çalışma 3 – İstanbul Müzelerinde Depreme Karşı Yapısal Olmayan Risklerin Belirlenmesi

Bu alışma, Türkiye’de müzelerde yapısal olmayan tehlikelerin belirlenmesi ve giderilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan eylem planlarının ve değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesine dönük örnek bir çalışmadır. Çalışma kapsamında her müzenin tehlike analizinin kaydına yönelik araştırma formları geliştirilmiş, bu formlar sayesinde sergi ve depo alanlarındaki risklerin hızlı bir şekilde derecelendirilmesi ve önceliklendirilmesini sağlanmıştır.

Okuma Parçaları